

Диссертациялық кеңес туралы Типтік ереженің
№5 Қосымшасы

Ресми рецензент, филология ғылымдарының докторы, доцент А.А. Әбсадықтың «6D020500 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша философия (PhD) докторы дәрежесін алу үшін Мұхан Ақтоты Жансұлтанқызының «Қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклоры: жанрлық табиғаты, тарихи эволюциясы мен трансформациясы» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым	«Қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклоры: жанрлық табиғаты, тарихи эволюциясы мен трансформациясы» деген тақырыпқа жазылған диссертация Қазақстан Республикасының төмендегідей мемлекеттік бағдарламасына сәйкес орындалған: 1) «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламалық мақаласы (І. Ұлт тарихындағы кеңістік пен уақыт, 21.11.2018 ж.). 2) Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (12.10.2021 ж., №726). 3) Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2023- 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы (16.10.2023 ж., №914). «Ұлттық рухани жаңғыру» ұлттық жобасы (12.10.2021 ж., №724).

		<u>бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді</u>	
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның <u>маңыздылығы ашылған</u> / ашылмаған.	Диссертант А.Ж.Мұханның диссертациялық жұмысында ғылымға қосатын үлесі бірнеше бағытта көрінеді. Зерттеуде қазақтың үйлену ғұрып фольклоры кешенді түрде қарастырылып, оның халықтың дүниетанымы, тұрмыс-салт жүйесімен тығыз байланысы анықталған. Үйлену ғұрпының тарихи (генетикалық, тарихи-мәдени) дамуы мен түркі халықтарымен ортақ этнографиялық белгілері салыстырмалы әдіспен талданған. Ғасырлар бойы қалыптасқан ғұрып құрылымы, фольклорлық жанрлардың (сыңсу, жар-жар, беташар) композициялық және көркемдік ерекшеліктері, символдық мәні мен поэтикалық жүйесі (формулар, параллелизм, қайталау, метафора, тенеу) жан-жақты зерттелген(90-100). Сонымен қатар, көне ғұрып мәтіндерінің көпқырлы қызметі мен тұтастығы ашылып, қазіргі заманғы қолданылу сипаты мен тәрбиелік мазмұны жаңғырту идеясы аясында бағаланған. Зерттеу нәтижелері фольклортану мен әдебиеттану ғылымдарына маңызды үлес қосатын ғылыми еңбек ретінде бағаланады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) <u>жоғары</u> ; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Мұхан Ақтоты Жансұлтанқызының өзі жазу деңгейі жоғары, академиялық жазу қағидаттары мен стилін меңгерген, өзіндік аналитикалық, сыни пікірі бар, ғылыми тілі жатық. Өзінің субъективті пайымдауларын бере отырып, ғылыми тұжырымдарды айқындап, зерттеу тақырыбының өзектілігін дәлелдей алған. Диссертанттың қорғауға ұсынып отырған тұжырымдары қазіргі қазақ қоғамында үйлену ғұрыптарына қатысты фольклорлық үлгілердің сақталуы мен жаңғыру үдерісін айқындап қана қоймайды, бүгінгі күнгі жастар арасында фольклорға қызығушылықтың артуы мен дәстүр мен жаңашылдықтың үйлесуі оның өміршендігін көрсетеді. Сауалнама мәліметтері негізінде дәстүрлі және трансформацияланған фольклор үлгілерінің өзара байланысы ғылыми тұрғыда негізделген.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	Диссертациялық жұмыстың өзектілігі қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклорының жанрлық құрылымын, тарихи дамуын және заманауи трансформациялану үдерістерін ғылыми тұрғыда жүйелеу қажеттілігімен негізделеді(9-бет). Зерттеуде қазақтың отбасылық ғұрып фольклорының, соның ішінде үйлену салт-жоралғыларының ұлттық

		1) <u>негізделген</u>; 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	ерекшеліктері, тарихи эволюциясы және семантикалық табиғаты жан-жақты қарастырылған. Кеңестік кезеңде идеологиялық себептермен шектеулі зерттелген бұл сала тәуелсіздік кезеңінде жаңаша ғылыми парадигмада қарастыруды талап етеді. Жаһандану жағдайында ұлттық мәдениетке деген қызығушылықтың артуы мен этномәдени тәрбиенің өзектілігі аясында отбасылық дәстүрлерді жаңғырту қажеттігі туындап отыр. Сонымен қатар, қазақтың үйлену ғұрып фольклорын түркі және әлем халықтарының ұқсас дәстүрлерімен типологиялық тұрғыда салыстыру арқылы зерттеу тақырыбының ауқымы кеңейіп, фольклортанудағы маңыздылығы арта түседі. Осыған орай, дәстүрлі фольклорлық элементтердің заманауи мәдени кеңістіктегі өзгерістерін кешенді талдау ұлттық рухани мұраны сақтаудың және дамыту жолдарын айқындаудың маңызды ғылыми бағыты ретінде айқындалады.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) <u>айқындайды</u>; 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.	Диссертациялық жұмыстың мазмұны зерттеу тақырыбына толық сай келеді және қорғауға ұсынылған тұжырымдармен үйлеседі. Зерттеу қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклорының жанрлық табиғатын, тарихи даму үдерісін және қазіргі трансформациялық ерекшеліктерін кешенді түрде қарастыруға бағытталған. Бірінші бөлімде қазақтың дәстүрлі үйлену ғұрпына қатысты фольклорлық мәтіндер мен олардың этнографиялық негіздері зерделенген. Құда түсу, қыз ұзату, келін түсіру рәсімдерінің әлеуметтік мәні, түркілік мәдениетпен байланысы, және олардың символдық-семиотикалық мазмұны талданған. Жанрлық құрылымға қатысты жар-жар, сыңсу, беташар, тойбастар, аушадияр секілді үлгілердің көркемдік және ғұрыптық қызметтері ашылған. Беташар жанрының құрылымы мен мазмұны, сондай-ақ тыңдаушыға әсер ететін эстетикалық қызметі сараланған. Сонымен қатар, үйлену ғұрпы кейіпкерлерінің (күйеу, қалыңдық, жаушы, құда, жеңге, т.б.) әлеуметтік рөлі анықталып, фольклорлық поэтиканың көркемдік жүйесі (формула, параллелизм, теңеу, мифологиялық негіздер) талданған(16-90 беттер). Екінші бөлімде фольклордың қазіргі қоғамдағы өмір сүру ерекшеліктері мен бейімделу жолдары қарастырылып, қазақ этнографиясы мен фольклорының зерттелу тарихы сараланған. XIX ғасырдан бастап XXI ғасырға дейінгі ғылыми көзқарастар жүйеленіп, кеңестік кезеңдегі

		шектеулерге қарамастан жасалған зерттеулер мен тәуелсіздік дәуіріндегі жаңғыру үрдістері қаралған. Үйлену фольклорының медиамәдени кеңістікте бейнебаян, сахналық қойылым, әлеуметтік желілер арқылы жаңаша сипат алғаны және қазіргі мәдениетпен үндестігі нақты мысалдармен көрсетілген. Google платформасындағы сауалнама нәтижелері бүгінгі үйлену дәстүрлерінің сақталуы мен өзгерістерін айқындауға мүмкіндік берген. Диссертациялық жұмыс дәстүр мен жаңашылдық тоғысында фольклордың өміршендігін, қазіргі қоғамдағы рухани-мәдени қызметін ғылыми тұрғыда негіздеп, тақырыптың мазмұнын толық ашқан (109-143беттер).
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді</u>; 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Ғылыми зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыстың мақсаты – қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклорының жанрлық табиғатын анықтай отырып, оның тарихи эволюциясын байыптап, бүгінгі өмірге трансформациялану жолдарын саралау. Аталған мақсатқа сәйкес анықталған міндеттер зерттеу тақырыбына толығымен сәйкес келеді, ғылыми зерттеу жұмыста нақты тұжырымдалған (10-бет). Зерттеу барысында барысында диссертант қойылған мақсат-міндеттерге толық қол жеткізген.
	4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан</u>; 2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ.	Диссертациялық жұмыстың құрылымы кіріспеден, екі бөлімнен, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімінен және қосымшадан тұрады. Ғылыми зерттеу жұмыста диссертант аталған бөлімдердің мазмұнын логикалық жағынан байланыстырып, жүйелі түрде бөлімдердің ішінара мазмұндық байланысуын қадағалаған.
	4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар</u>; 2) талдау ішінара жүргізілген;	А.Ж. Мұхан диссертациялық жұмысын орындау барысында теориялық және әдіснамалық негізде жаңа ғылыми шешімдер ұсынған. Зерттеуде этнографиялық деректер мен фольклорлық мәтіндерге сүйене отырып, үйлену ғұрып фольклоры жан-жақты талданған. Сыңсу жанрындағы астарлы мағына, өлімге қатысты тұспалдар, сондай-ақ айна, белбеу секілді рәміздердің дәстүрлі дүниетаныммен байланысы этнографиялық контексте түсіндірілген(95-99 беттер). Зерттеуші өз көзқарасын дәйекті

		3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	түрде негіздеп, талдауларында ғылыми сын мен салыстырмалы пайымдауларды тиімді қолдана білген. Автордың өзіндік пікірлері нақты мысалдармен дәлелденіп, фольклортану ғылымындағы бұрынғы тұжырымдармен салыстырмалы түрде қарастырылып, сыни тұрғыдан бағаланған. Қазіргі той мәдениетіндегі ысырапшылдық, дәстүрден тыс элементтер (гүл лақтыру, торт ұсыну, беташардың мейрамханада орындалуы) туралы сыни көзқарас білдіріп, ұлттық ғұрып пен қазіргі практиканың арасында орын алған алшақтықты ғылыми негізде бағалаған(143-бет).Бұл тұжырымдар нақты мысалдармен дәйектеліп, бұрынғы көзқарастармен салыстыра отырып талданған. Жалпы, автордың сыни-талдамалық әдісі диссертация мазмұнының ғылыми құндылығын арттырып, зерттеуге өзіндік жаңаша көзқарас енгізген.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? 1) <u>толығымен жаңа;</u> 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертацияның ғылыми нәтижелері мен тұжырымдары толығымен жаңа. Жаңа болуы ғылыми зерттеу жұмысында үйлену ғұрып фольклорының қазіргі қоғамдағы трансформациялануын айқындауда көрінеді. Дәстүрлі фольклорлық элементтердің қазіргі замандағы трансформациялану үдерісі алғаш рет қазақтың үйлену ғұрып фольклоры негізінде кешенді түрде талданып, осы өзгерістердің ұлттық мәдени кодты сақтау мен жаңғыртудағы рөлі айқындалған. Автордың жүргізген ғылыми ізденістері мен теориялық пайымдары фольклордың заманауи мәдени кеңістікте өміршеңдігін дәлелдеп, оның жаңа әлеуметтік-функционалдық сипатын сахналану, бейімделу процестері арқылы зерттеген. Бұл зерттеу фольклортанудағы жаңа бағыттарды қалыптастырып, ұлттық рухани мұраны заманауи контексте түсіндіруге мүмкіндік береді.
		5.2Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1) <u>толығымен жаңа;</u> 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Ғылыми жұмыста алынған қорытындылар толығымен жаңа.

		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диаграммалық талдау жасау үшін алынған мәліметтерді өңдеу және визуализация жүргізілген. Диаграммаларды құрастыру және мәліметтерді көрнекі түрде ұсыну үшін Microsoft Excel бағдарламасы қолданылған.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген/негізделмеген</u> (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Ғылыми зерттеу жұмыстағы негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан негізделген. Теориялық тұжырымдар зерттеу бағытына сәйкес ғылыми әдебиеттерді талдау негізінде жүзеге асқан. Диссертант өз тарапынан жасалған тұжырымдары мен қорытындыларын ғылыми практикалық тұрғыда дәлелдер келтірілген.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) <u>дәлелденді</u>; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) <u>жоқ</u>;	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер: 1-тұжырымда үйлену ғұрып фольклорының қазақ фольклоры ішіндегі мазмұны бай, құрылымы күрделі, дәстүрлі дүниетаныммен астасқан синкретті жанр екені айқындалған. Ол халықтың тұрмыс-салт, әдет-ғұрып, ойын-сауық үлгілерімен тығыз байланыста қарастырылған. Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген. 2-тұжырымда үйлену фольклорының екіжақты табиғаты ғұрыптық және көркемдік қыры талданып, фольклорлық мәтіндердің ғұрыпты сүйемелдеуші қызмет атқаратыны, олардың қазақ дәстүрлі мәдениетінің өзегі ретіндегі маңызы дәйектелген. Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген. 3-тұжырымда дәстүрлі дүниетанымда адам өмірінің үш кезеңі – туу, үйлену, өлім үш әлем арасындағы өтпелі сәт ретінде бейнеленетіні анықталған. Бұл фольклорлық дүниетанымның философиялық негізін

		3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? 1) <u>ия</u>; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) <u>кең</u> 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) <u>ия</u>; 2) жоқ 3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	ашуға бағытталған.Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген. 4-тұжырымда үйлену ғұрып фольклорының поэтикалық құрылымы мифтік санадан туындап, оның көркемдік элементтері этнографиялық типологиямен тығыз байланыста екені сыңсу, жар-жар, беташар жанрлары арқылы көрсетілген. Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген. 5-тұжырымда сыңсу жанрының дәстүр мен жаңашылдықты ұштастыра отырып трансформацияға ұшырағаны, оның әлеуметтік желілерде кең қолданылатын заманауи фольклор үлгісіне айналғаны дәлелденген. Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген. 6-тұжырымда беташар жанрының ғұрыптық қызметтен көркемдік-ойындық сипатқа ауысып, жаңа мәтіндер мен функциялар арқылы заманауи формада өмір сүріп жатқаны көрсетілген.Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген. 7- тұжырымда қазақтың үйлену ғұрып фольклорының түркі халықтарымен тектік байланыста дамып, қазіргі қоғамда да ұлттық құндылық ретінде өзекті екені, сондай-ақ эмпирикалық сауалнама нәтижелері арқылы бұл жанрдың бүгінгі күні де өміршең екені ғылыми түрде дәлелденген. Тривиалды емес. Жаңа. Қолдану деңгейі кең. Мақалада дәлелденген.
8.	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған: 1) <u>ия</u>; 2) жоқ.	Диссертациялық жұмыстың әдіснамасын таңдау фольклорлық мотивтерді талдаудың жүйелігімен байланысты жүзеге асты. Ғылыми зерттеу жұмысының зерттеу әдістері ретінде төмендегілер тандалды: бақылау, сипаттау, талдау, синтездеу, жалпылау сияқты жалпы ғылыми әдістер; сондай-ақ салыстырмалы типологияның тарихи-генетикалық және тарихи-типологиялық әдістері. Сауалнама нәтижелері алынғаннан кейін, мәліметтер сандық өңдеуден өткізіліп, диаграммалық тәсілмен талданды (143-164).

		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) <u>ия</u>; 2) жоқ.	Сауалнама нәтижелері алынғаннан кейін, диаграммалық талдау жасау үшін алынған мәліметтерді өңдеу және визуализация жүргізілді. Диаграммаларды құрастыру және мәліметтерді көрнекі түрде ұсыну үшін Microsoft Excel бағдарламасы қолданылған.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) <u>ия</u>; 2) жоқ.	Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және бөлім тараушасы арқылы расталған. Эмпирикалық әдісі Б. Рассел, К. Поппер сынды зерттеушілердің пікірлері негізінде жүзеге асқан. Онлайн сауалнама (Google Forms платформасында, 1202 респондент) халық арасында жүргізіліп, нәтижелері практикалық тұрғыда дәлелденген (143-164 беттер).
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған.	Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған. Қазақ халқының отбасылық дәстүрлері мен үйлену ғұрып фольклоры мәселелері Ш. Уәлиханов, Ы. Алтынсарин, Б. Дауылбаев сынды ағартушы-ғалымдардың еңбектерінде алғаш рет тарихи-этнографиялық сипатта көрініс тапса, кейін бұл бағыт А. Байтұрсынов, М. Әуезов, С. Сейфуллин, Х. Арғынбаев, С. Қасқабасов, Б. Уақатов, Ш. Ибраев, К. Матыжанов, А. Төлеубаев, А. Пангереев, Ш. Керім сынды зерттеушілер еңбектерінде ғылыми жүйеге түскен. Сонымен қатар, отбасылық салт-дәстүрлердің

			мазмұндық құрылымы мен функционалдық ерекшеліктері орыс және шетел этнографиялық зерттеулерінде де әрқилы аспектіде зерделенген (Н.А. Кисляков, С.М. Абрамзон, Г.П. Снесарев, Г.А. Сухарева, А.К. Байбурин, В.И. Еремина, Р.А. Султангареева). Түркі халықтарының үйлену ғұрып фольклорын салыстырмалы негізде қарастыруда келесі еңбектер маңызды дереккөз ретінде қолданылған: «Қарақалпақ фольклоры» (Тәжімұратов Ә.), «Қырғыз әл ырлары» (Тоқамбаева А., Кебекова Б.), «Ногай халқ йырлары», «Узбек халқ ижоди», «Народная лирика Узбекистана», «Карачаево-балкарские народные песни», «Абхазская народная поэзия», «Из таджикской народной поэзии», «Азербайджанский обрядовый фольклор», «Уйгур халық кошоклири», «Туркменское народное творчество», «Семейно-бытовой обрядовый фольклор башкирского народа». Бұл зерттеу фольклор мен этнография, әдебиеттану және мәдениеттану салаларындағы дәстүр мен жаңғырту мәселелерін кешенді түрде қарастырып, ғылыми айналымға тың әдіснама мен мазмұндық негіз ұсынуы арқылы өзектілігімен ерекшеленеді.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз.	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолу жасауға жеткілікті. Диссертациялық жұмыста шетелдік және отандық авторларды, электрондық дереккөздерді қосқанда 136 әдебиет көзі қолданылған және барлығына сілтемелер диссертациялық жұмыстарды рәсімдеуге арналған талаптарға сай көрсетілген.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы: 1) <u>бар</u> ; 2) жоқ.	Диссертациялық жұмыс әдебиеттану, фольклортану салаларына қатысты жекелей тақырыптық сұрақтарды дамытуға, әдебиет пен фольклор байланысын одан әрі дамытуына үлес қосады.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) <u>ия</u> ; 2) жоқ.	Зерттеудегі үйлену ғұрып фольклорының құрылымдық және мазмұндық ерекшеліктерін жүйелеу әдістемесі фольклорлық мәтіндерді типологиялық тұрғыда талдауда, сондай-ақ фольклор мен қазіргі мәдени үрдістер арасындағы байланыстарды анықтауда үлгі ретінде қолдануға болады. Сонымен қатар, дәстүрлі ғұрып элементтерін толық қамтуға негізделген сараптау тәсілін қазіргі фольклордың трансформациялық сипатын, оның қоғамдық қызметін, көркемдік және рәсімдік мәнін анықтауда қолданудың практикалық маңызы зор.

		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық жұмыстағы практикалық ұсыныстар толығымен жаңа. Қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклорының трансформациясы алғаш рет қарастырылып отыр.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертацияның академиялық жазу сапасы жоғары деңгейде орындалған, сонымен бірге ғылыми зерттеу жұмысы диссертацияға қойылатын талаптарға сай жазылған. Нормативтік сілтемелер, белгілеулер мен қысқартулар, анықтамалар талапқа сай жасалған.
11.	Диссертацияға ескертулер		Диссертациялық жұмыс логикалық түрде жүйелі құрылған, ұсынылған тұжырымдар мен қорытынды нақты берілген, докторанттың диссертациялық жұмысын жоғары бағалаймын. Диссертация жұмысы бойынша кемшіліктер кездестірмедім.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді).		Докторанттың диссертация тақырыбы бойынша 10 жарияланым бар. Оның ішінде Scopus базасындағы журналда 1, ҚР ҒЖБМ Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетінің ғылыми қызметтің нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын басылымдарда 4 мақала, Халықаралық конференциялар жинақтарында 5 мақала жарық көрген. Әр жарияланымның ғылыми деңгейі жоғары.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі		Мұхан Ақтоты Жансұлтанқызының «Қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклоры: жанрлық табиғаты, тарихи эволюциясы мен

1	ереженің 28-тармағына сәйкес)	трансформациясы» атты диссертациялық жұмысын өзектілігі, мақсат-міндеттері, ғылыми жаңалығы, алынған нәтижелер мен практикалық маңыздылығы тұрғысынан философия (PhD) докторы дәрежесін алуға қойылатын талаптарға толық сәйкес келетін аяқталған ғылыми жұмыс ретінде бағалап, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетіне Мұхан Ақтоты Жансұлтанқызына «6D020500 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша философия (PhD) докторы дәрежесін беру туралы өтініш білдіремін.
---	-------------------------------	---

- 1) Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетіне Мұхан Ақтоты Жансұлтанқызына «6D020500 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша философия (PhD) докторы дәрежесін беру туралы өтініш білдіру;
- 2) диссертацияны пысықтауға жіберу (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайлардан баска);
- 3) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор ғылыми дәрежесін беруден бас тарту.

Мұхан Ақтоты Жансұлтанқызының «Қазіргі қазақ қоғамындағы үйлену ғұрып фольклоры: жанрлық табиғаты, тарихи эволюциясы мен трансформациясы» атты диссертациясына оң пікірімді бере отырып, философия докторы (PhD) дәрежесін беруге ұсынамын.

Рецензент:

А. Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің профессоры м.а., филология ғылымдарының докторы, доцент

(Handwritten signature)

А.А. Әбсадық
18. 06. 2025 ж.

Подпись Байтұрсынұлы А.А.
Завещаю.
(подпись)
мен. ОУР Курманжанбетов А.Т.
(должность, ФИО)